

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošiljanjem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
pol leta 1 „ 60 „
četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v škofljsk.
pošlopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Volitve ustavljene.

Svet se res že meša. Ni dosti, da so se eno leto naši ministri z ogerskimi trgali, kako nagodbo bodo napravili na 10 let, kdo bo več, kdo menje plačeval; ni dosti, da se pol leta že o isti reči pričakajo državni poslanci na Dunaju in v Budimpeštu, marveč sedaj so še volitve za več deželnih zborov razpisali, začele so se volitve volilnih mož, kandidati so bili postavljeni, nasprotne stranke sredi volilne borbe, reč se je nagibala pri Nemcih na konservativno, pri Slovencih zvečinom tudi na konservativno, sploh pa na narodno stran, na Štajerskem smo že upali na kmetih povsod zmagati — toda 26. febr. se je hipoma po telegrafu raznesla nepričakovana novica: volitve so ustavljene. Še le 3. marca je uradna „Grazer-Zeitung“ naznanila razglas cesarskega namestnika Kübecka, da je volitev res ustavljena. Vsi smo se vpraševali, zakaj se je vse to zgodilo? Iz nam prijaznih pa tudi sovražnih novin smo izvedeli mnogo in raznih uzrokov. Nekateri so trdili, da so se volitve ustavile zaradi bližnje vojske proti Rusom, ali vsaj zavolj marširanja avstrijske vojske v Bosnijo, Hercegovino in Albanijo. Drugi so rekli, da je ministrom ki sedaj z državnim zborom delajo na novi nagodbi z Ogersko, neljubo bilo, kako so pri volilnih shodih ljudje hudo grajali dosedanjo nesrečno liberalno gospodarstvo. Tretji so pa povdarjali, da so se volitve ustavile na prošnje liberalnih, nemških poslancev v dunajskem državnem zboru. Ti so namreč večidel zadržani na Dunaju, njihova stranka pa deželah je pogrešala pravih vodnikov in torej je res pri volitvah volilnih mož povsod propadala. Grozen strah se loti teh gospodov in si od ministrov sprosijo odloga do jeseni, da do tiste dobe svojo razdevano liberalno gardo zopet nekoliko uredijo in za volilni boj sposobnišo naredijo. Da bi se kaj zanesljivega poizvedelo, kaj da vlada tukaj misli, je državni poslanec, g. dr. Vošnjak in 26 tovarišev, med njimi g. Herman, Hobenwarth, Barbo, Pfeifer, Nabergoj, Bärnfeid in Karlon, ministre v državnem zboru vprašalo: zakaj so se volitve usta-

vile, na kako dolgo in bodo li že izvoljeni volilni moževi ostali, ali bo treba iz nova voliti? Ministri so 4. marca odgovorili, da so se volitve ustavile na željo dotičnih krogov (Kaj je to? Menda dotičnih liberalnih poslancev, kandidatov . . . ??), izvoljeni volilni možje ostanejo, volitve so odložene do jeseni. Tako so ministri odgovorili. Človeka tukaj nadlegujejo razne misli, katerih pa zaradi naše neizmerno velike liberalne tiskovne svobode ne gre v „Slov. Gosp.“ razlagati. Boljše nobenih volitev, kakor takih in pod takimi težavami. Celih 6 mesecev bodo izvoljeni volilni moževi izpostavljeni nadlegovanju, zdela vanju in pritisku liberalnih in nemškutarških kričočev. Razun tega ni prav videti in razumeti, kako se takošnja preložitve vjema z volilnim redom, ki velevala, da se enkrat razpisane volitve morajo do konca zvršiti! Edino, kar še tukaj avstrijskega domoljuba tolaži, je druga novica, ki se je tudi po dunajskih in drugih novinah raznesla, namreč, da bo po dokončani nagodbi z Ogersko, sedanjo ministerstvo odstopilo in drugo pozvano. Novo ministerstvo bo potem razpisalo nove volitve za vse dežele in skušalo Avstrijo urediti na drugej podlagi, ki bo sv. Cerkvi, konservativnim potrebam kmetijskega ljudstva in zahtevam slovanskih narodov ugodniša. Bog daj!

Gospodarske stvari.

Kako zastarelo, pokvarjeno ali oslabele sadunosno drevje pomladiti.

II. Najvažnejša pravila, katerih se je pri pomlajenju dreves držati, se dajo v sledeče točke ubrati. 1. Je treba preudariti, da se po pomlajenju drevesu močne veje snameja, tedaj drevesu tisti deli vzamejo, ki njegovo življenje v prvi vrsti vzdržujejo, namreč deli z popki, iz katerih se potem listi razvijó. Ker pa listi bistveno pripomagajo, da se življenje rastlinam ohrani in vzdrži, treba je pri porezovanju teh vej prav previdnega postopanja, zlasti če se močne veje tako daleč porežejo,

da na ostalih koncih nič popkov ne ostane, kar je pri pomlajevanju starejših dreves skoraj vsaki krat. Ko bi se drevesna krona na jedenkrat mahoma pomladila t. j. porezala, vzeli bi se drevesu za ta čas, ko se na močnih vejah novi popki zarejalo in razvijajo, vsi organi, ki redivne soke iz korenine pritekajoče v se jemljó in predelujejo. Vsled tega bi se moral tok sokov ustaviti, in razne bolezni posebno črni smod bi bile nasledek tako napačnega ravnanja. Zato se mora pomlajevanje drevesne krone na dve do tri leta razdeliti. Pri tem pa je treba tako-le postopati: Prvo leto se poreže polovica ali tretji del vseh vej in sicer od znotraj na polovico njihove dolgosti, tako da zvnaj stoječe veje cele ostanejo. V tem času, ko se na vzkrajšanih vejah novi popki narejajo, so listi na neporezanih vejah delavni in dajejo v napravo novih brstov dosti redivne snovi. V drugem letu se morejo potem veje, ki na zvnaj stojé, tudi na polovico svoje dolgosti prikrajšati. Če je še kaj več teh vej, se jih le polovica prikrajša, druga polovica pa na prihodnje leto pusti. Da je pri porezovanju vej treba gledati tudi na primerno in prijazno podobo drevesne krone, ni treba posebej še omenjati, ker od njene podobe ne le pridelek sadja, ampak tudi zdravje in rodovitnost drevesa odviséva. Na vejah, ktere so se na polovico svoje dolgosti porezale, se razvijajo v krivuljah pa tudi blizo mesta, kder so se odrezale, precej močne veje, kterih rast pa se mora kolikor toliko uravnati.

To uravnanje pa obstoji v tem, da se tiste veje, ki ne rastejo na primernem mestu, kakor tudi, kar jih je pregotih, porežejo. Na veji, ki je prav za prav srce cele drevesne krone, se sme le jeden brst puščati, in mora se gledati na to, da ta prav ravno vzrašča, ker je njegov namen v podaljšavo celega drevesnega debla služiti. Če pa srednji brst, ki se je v rečeni namen pustil stati, ni raven, kar se pri nekterih gruškah z postranskimi popki rado godi, ga je treba na prilično postavljeno palčico tako privezati da ravno na viš raste. Na vejicah, ki iz te srčne veje poganjajo, se sme več postranskih vej pustiti, vendar mora jedna tako postavljena biti, da vejo prav za prav podaljšuje in sicer mora biti najkrepkejši. Če bi pa ta brst, ki ima deblo podaljševati, ne bil naj močnejši, snamejo se okoli srede meseca junija postranskim vejicam prednji konci, na kar potem v rasti zaostanejo, med tem ko neprerezan srednji brst jim v rasti močno naprej pride. Brž ko so te mladike leto stare, se morajo porezati. To je najboljšé meseca februarja, glavna mladika srednje veje se na četvrtino ali tretjino njegove dolgosti, kakor je pač dolg, nazaj poreže. Če je mladika prav močne rasti, pustijo se nji tri četvrtine vse njegove dolgosti, pri bolj slabi rasti se ji pa vzame jedna tretjina in dve tretjini pa pusté. Pri tem porezovanju pa je treba posebno na to gledati, da je popek, na kterega se poreže t. j. da je najviše puščen popek na tistem mestu, na katero stran se

hoče, da bi veja rastla. Pri postranskih vejah se vsaka mladika, ki ima vejo podaljšati, tudi na tretji ali četrti del dolgosti prikrajša. Tu mora pa vzgornji skrajni konečni popek, ki ima vejo podaljšati, na spodnji strani puščati, če se hoče, da mladika na katero drugo mer raste. Druge ob straneh rastoče mladike se krajše porežejo in sicer tiste, ki so blizo glavne veje na polovico svoje dolgosti. Pri postranskih vejah stanje popka, nad kterim se veja odreže, ne potrebuje nobenega posebnega ozira, ker te postranske veje plodne, listne in cvetne popke poganjajo. (Dalje prih.)

Kerminska pesa (Futterrübe)

(Jul. Hanzel adjunkt na vinorejski šoli v Mariboru.)

II. Njiva za krminsko peso mora biti dobro pognojena in jeseni že globoko preorana. Če jeseni ni mogoče bilo gnojiti, se more po zimi gnoja raztrosti, ki se spomladi podorje. Proti koncu maja ali v začetku junija se mlade sadike ali „flance“ ponasadijo po njivi tako, kakor se zelje ali kapus sadi. Mladikam je treba koreninice prirezati, tudi peresca, toda tako, da srce celo ostane. V mokrotni zemlji se naj meseca aprila še z osipavnim plugom ali pa z motiko napravijo brazde po 22—24“ vsak sebi, ter se naj poznej „flance“ nasadijo po grebenih brazd. Tako pridejo rastline iz prevelike in jim škodljive moče. V suhi zemlji se pa ravno nasproti dela in se „flance“ sadijo po brazdinih jamicah, ker tako več vlage dobivljajo in jim suša prehitro ne škodi. Tudi je v suhi zemlji svetovati mogoče rano z saditvijo začeti. Čim pozneje se sadi, timveč sadik izostane, tim slabši so prideški, zguba pa večja. Največji pregrešek in najbolj pogosti pa je, če se sadike pregosto sadijo; druga je drugej na poti; vsaka potrebuje toliko prostora, kolikor ga z peresi pokriva; torej mora biti vsaka pesa najmenje 18“ od sosedne oddaljena. Brž ko so se mlade rastlinice vkoreninile, je treba okopavati in njivo plevela čistiti, zemljo tako rahljati, da moča in zrak lahko uplivata; vendar okopavanje se ne sme opravljati, ko je zemlja še premokra. Tudi prepogosto okopavanje njive z suho pešnato zemljo ne kaže, ker se jej tako prenašlo odteguje potrebna vlaga. Močno škodljivo je, če kmetovalec pesi zeleno perje trga in živini polaga. Perje služi pesi kot pomoček, da iz zraka potrebnih njej živežev na se poteguje, brez perja je ona to, kar človek ali žival brez pluč. Več perja ko se jej pušča, bolj debela bo narastla. Razun tega pa zeleno pesino perje živini škoduje in njej drisko dela. Torej se pesino perje pusti, da zveni in tedaj se naj blizu pesine glave poreže, opere, zreže, z slamino rezjo pomeša in spolaga. Eden oral ali joha njive daje po 3—400 centov pese za krmo. Dozorela pesa se spravi v kleti za rejo, ki pa ne smejo pretople biti. Veliko boljše so pa repnice v suhi zemlji ali pod streho. V take repnice se pesa položi v podobi šodrovih kupov, 5—6' širokih in po

potrebi dolgih. Kup se samo do $\frac{2}{3}$ visokosti z 2' debelo zemljo sprva osiplje, da sopuh po malem iz kupa izpuhti, še le poznej, ko se je mraza bati, se ves kup z zemljo zagrne. Kup najprej z slamo ali steljo pokriti in potem zemlje nametati pa ni dobro, ker se tako gnjiloba pese hitro loti in mnogo škode naredi. Pesa, ki je pod streho v kupe zložena, je dosti, če se z slamo ali steljo pokrije in tako zoper zimo zavaruje. Repnice se ne smejo prepogosto odpirati in se morajo brž z zemljo zopet pokriti, sicer začne pesa v njej gnjiti. Pesa, ki se za polaganje izvzame, se potem omije in na kose zreže; predrobno ni treba rezati; dobro je, če živina na večjih kosih žveče in tako celo hrano bolj zaslina, kar povzítja hrane jako pospeši in koristno stori. Samo peso polagati, ne kaže, treba jo je z slamino ali seneno rezjo pomešati. Za 400 kilo težko kravo je dosti 4 kilo senene, 2 kilo slamnate rezi pomešane z 30 kilo pese. Močno dojlja bo pa krava, če bo gospodar omenjenej zmesi še pridjal 1 kilo stolčenih lenenih ali repinih preš, pogaç ali prg.

Letno poročilo vinorejske šole pri Mariboru o 6. šolskem letu je tako zanimivo, da hočemo nekoliko imenitnejših naznanil omeniti. Učencev in praktikantov bilo je 46. Izmed teh je 41 dobivalo v zavodu hrano in stanovanje, 5 je bilo zunanjikov. Študentov je bilo 30, za 8 učencev so stariši plačevali, 8 praktikantov si je pa hrano in stanovanje z delom odsluževalo. Za novo šolsko leto je bilo razpisanih o deželnih štipendij, za katere se je oglasilo 43 prošnikov; to kaže, da šola čedalje dobivlja boljši glas. Po narodnosti je največ bilo Slovencev, malo Nemcev, nekaj Hrvatov in Italijanov. Štajercev je 24, inostrancev pa 19, namreč iz Bavarskega 1, iz Avstrijskega 2, iz Tirolskega 2, iz Koroškega 2, iz Prekmurja 2, iz Kranjskega 3, iz Italije 1, iz Hrvatske 2 in iz Dalmacije 4. Ravnatelj g. Goethe je učil sadje- in vinorejstvo, adjunkt g. Hanzel naravoslovje in gospodarstvo, g. Jakše predmete ljudskih šol, g. Vajngerl petje in g. Kec risanje in merenje zemljišč. Hvale vredno je tudi to, da so učenci urili se v sodarstvu in pletenju košev itd. Pod vodstvom g. Hanzela so učenci napravili več podučivnih izletov, pri katerih so se mladi ljudi pozorni storili na razliko zemljišč in njihovo obdelovanje, na koristne naprave itd. Obiskali so tako deželno kmetijsko šolo v Grottenhofu pri Gradcu, grad Hrastovec, Windenau, Rogozo, gospodarstvo g. Botheja v Račah, Slivnico, Hausambacher, kder imajo lepo Marijahofersko govejo živino, potem Negovo, Radgonsko razstavo in naposled grad Brunsee. Trikrat se je 24 gostom razlagalo iz sadje- in vinorejstva in kletarstva, 2krat pa 20 viničarjem podal potrebni poduk. Gospodarstvo se je močno raztegnilo in zboljšalo v 5 letih; od prvih 41 oralov gozda stoji sedaj samo 33, njive so se od 11 oralov skrčile na 6, travniki razširili od 7 na 10 in vinogradi

od 4 na 12 oralov; $3\frac{1}{2}$ oralna ribnikov je zginilo, pašnika je namesto $4\frac{1}{2}$ samo $1\frac{3}{4}$ oralna, cigelniške jame so se zakrile, vrta in zemlje z pohištvu je $3\frac{1}{2}$ oralna, drevesnica meri $4\frac{3}{4}$ oralna, trsovica pa $1\frac{3}{4}$, vsa zemlja skup $74\frac{3}{4}$ oralna. Lani so prodali 85.000 trsov in 6000 drevesc, 7000 drevesc in 5000 trsov pa porazdarovali. Zanimive so bile tudi skušnje z raznimi trsnimi sortami, posebno z „ruso ružico“ (nemški Steinschiller), kar pa bomo prihodnjic razložili.

Javna predavanja o bučeloreji se pričnejo v četrtek 14. marca in se bodo nadaljevala zanaprej vsak ponedeljek in četrtek vselej ob 5. uri popoldne v kemični dvorani mariborske višje realke; kateri želijo predavanja slušati, naj si preskrbijo vstopne karte, ktere se pri predsedniku bučelorejskega društva gospodu Dr. Terču ali pa pri Janžiču brezplačno dobé.

Odbor bučelorejskega društva.

Sejmovi 8. marca Pilštanj; 9. marca Vozenica; 11. marca Dol, sv. Juri pod Tabrom, Kapela pri Brežicah, Kostrivnica, Poličane, Spod. Polskava; 12. marca sv. Juri na južni železnici, sv. Lovrenc na dravskem polju, Ljutomer, Selnica pri Faali; 14. marca Slatina; 15. marca Zdole; 16. marca Slov. Gradec.

Dopisi.

Iz dravinjske doline. (Pijeva svečanost — volilne sitnosti). Naznanilo o Pijevi besedi je tudi mene predpretečeno nedeljo gnalo k zboru kat. pol. društva v Konjice. Prav lepo število društvenikov se je bilo sešlo. Preč. gosp. prvomestnik nam so v navdušenem govoru pred oči stavili življenje in trpljenje Velikega Pija. Društveni gosp. zapisovalec pa so nam v spomin poklicali razna znamenja posebno ljubezni, katere so pokojni sv. Oče našemu društvu večkrat skazati blagovolili. K sklepu smo po predlogu preč. g. prvomestnika posebnim navdušenjem sklenili papeževemu poslancu v Beč po telegrafični poti naznaniti našo bridko žalost nad smrtjo najboljšega Očeta Pija IX., kakor tudi izraz najpokornejše udanosti novoizvoljenemu papežu Leonu XIII. Tako se Pijeva beseda prav sijajno končala. Dvorana je bila primerno okinčana. Pri tej priložnosti smo se bili društveniki raznih občin sešli. Zvedel sem od svojih sosedov nekaj prav zanimivih novic o volitvah. Da je dravinjska dolina od Žič do Makoljske brvi v nemčurskih krempljih, je res žalostna prikazen. In če se kje začne narodni duh gibati, zdajci so nemškutarji pri rokah, da ga vklenejo bolj, kakor lintverja v konjiški gori. Le čujte! Šent-Jernejčani so si zadužic volili poštenega, narodnega župana. Da bi volitev volilnih mož se kje v takšnem duhu ne vršila, morajo iti Šent-